

Meditatie Tweede Advent 6 december 1998 Hege Stins

Eerste lezing: GENESIS 39

Tweede lezing: ROMEINEN 15, 1-7

Gemeente van Jezus onze Heer,

Een echte verleiding kun je beter voor vluchten, dan er tegen vechten.

Dat geldt denk ik voor de meeste verleidingen.

Je kunt er beter voor vluchten, dan er tegen vechten.

Jozef doet dat vandaag letterlijk.

De vrouw van Potifar probeert Jozef in haar bed te krijgen.

Jozef had van Potifar de dagelijkse leiding van het huis toevertrouwd gekregen, en de vrouw van Potifar vond Jozef zo'n mooie jongen, dat ze de verleiding niet kon weerstaan.

Zo'n mooie jongen met zoveel gaven.

Maar Jozef denkt op het laatste moment: Hier wil ik niet voor zwichten!

En voordat de daad volvoerd kan worden, vlucht Jozef, en daarbij trekt de vrouw de mantel van zijn schouders.

Een echte verleiding kun je beter voor vluchten, dan er tegen vechten.

Maar hoe menselijk is het, gemeente, om te bezwijken voor een verleiding.

Een plotselinge verliefdheid, of een plotselinge woedeaanval, op een onverwachte reactie, je bent soms zomaar over de grens heen.

Antony's

Gister las ik in de krant dat een huisarts berispt is omdat hij met een patient op de vuist was gegaan. Ook al was de patient zwaar depressief, toch had volgens het tuchtcollege de huisarts niet mogen bezwijken voor de verleiding om kwaad te worden en terug te slaan. De huisarts had volgens het tuchtcollege de ruimte moeten verlaten, om erger te voorkomen.

Maar hoe menselijk is het.

Wie voor de verleiding van overspel heeft gestaan voelt waarschijnlijk aan den lijve wat Jozef heeft gevoeld. En als je bezwijkt voor een verleiding dan hoor je altijd het stemmetje van je innerlijk geweten, dat zegt: Dit is eigenlijk niet goed.

En hoevelen raken niet beschadigd door lusten en listen.

Als het koninkrijk van God op een goede dag aanbreekt, dan is dat zeker niet aan ons te danken. De geschiedenis van de mensheid lijkt steeds vast te lopen, als je het boek Genesis leest. Het gaat helemaal mis, het loopt helemaal stuk in de zondvloed, in de broedermoord, het gaat helemaal mis in Babel en nu dreigt het weer mis te gaan bij deze mooie zoon van Jakob.

Maar er is één lichtpuntje. Door de geschiedenis van de mensheid heen weeft God onophoudelijk de draad van zijn eigen geschiedenis. Dwars door al het veranderlijke en verwarrende handelen van mensen weeft God de gouddraad van zijn koninkrijk. En nu en dan zijn er in de geschiedenis mensen die die goddelijke draad ter hand nemen, en die een stukje rechtvaardigheid vlechten in de mensheid.

*Geestelike verkeer.
Wat doe je met dat
lichtend woord?
Jozef = kisten Egypte.*

Zo'n mens is Jozef, en daarom noemt men hem Jozef de Rechtvaardige.

Hij doet het werk van God onder de mensen. Hij bezwijkt ditmaal niet voor de verleiding, maar hij dient de vruchten van Gods koninkrijk. Jozef bezwijkt niet voor het overspel met Egypte. Jozef vlucht voor de lust en de godverlatenheid, gegrepen door de Geest.

En het leven van een rechtvaardige gaat volgens de bijbel nooit over rozen, het zijn ook geen lieverdjes, maar op een goed moment worden ze door God in hun geweten vastgepakt en dienen ze het werk van God in deze wereld.

In het leven van Jozef is de geest van God zo sterk dat verleidingen hem niet meer kunnen raken. In het kleed van de schepping weeft Jozef de rechtvaardige een stukje gouddraad, door zijn God te dienen; en ook straks in de gevangenis zal hij die God blijven dienen. Hij neemt verantwoordelijkheid voor zijn roeping. Hij is een ware rechtvaardige. En God zegent de werken der rechtvaardigen.

God gaat met ons zijn ongekeerde gang, en kiest zijn dienstknechten uit om het koninkrijk te bespoedigen. Goddank voor die dienaren, die lichtende figuren uit de wereldgeschiedenis, die rechtvaardigen die ons voorgaan en helpen.

Maar, een dienaar van God koninkrijk kan er maar donder op zeggen dat hij of zij te maken zal krijgen met laster.

Laster is één van hoofdzonden volgens de Torah.

Gij zult niet als een lasteraar rondgaan, zegt Leviticus.

En wie de Naam van God lastert zal ter dood gebracht worden, staat elders.

En als we precies willen weten wat laster is, dan zeggen de Spreuken:

Laster brengt scheiding tussen vrienden, en: De woorden van een lasteraar zijn als lekkernijen.

Maar hoe menselijk is dit alles! En hoe vaak hebben we het zelf al meegemaakt, dat er van iemand kwaad werd gesproken, dat een naam door het slijk werd gehaald in het roddelcircuit van het dorp.

De woorden van een lasteraar zijn als lekkernijen. En op die lekkernijen drijft de halve roddelpers.

De lekkernijen van de laster zijn de grootst mogelijke verleidingen, waar velen voor bezwijken.

Jozef de Rechtvaardige krijgt de laster over zich heen van die naamloze vrouw van Potifar. Hier ligt de kiem van de laster die de joden tot op de dag van vandaag over zich heen krijgen. Maar Jozef doorstaat de test, hij bezwijkt niet. Het verlangen naar God wint het van de verleiding. Het eeuwige wint het van het tijdelijke. Jozef de Rechtvaardige.

Onze samenleving is in dit opzicht niet anders dan de samenleving van Jozef: De verleidingen zijn groot en veel en laster en leugen zijn overal te vinden.

Verleiding en laster berokkenen niet alleen veel schade aan de mensen, maar met verleiding en laster verwijderen wij ons van onze Schepper.

En de Schepper blijft zijn kleine draad weven door ons verwarde leven.

God blijft zoeken naar mensen uit één stuk.

Hij blijft trouw ook al zijn wij ontrouw.

Bezwijken voor verleiding en laster betekent dat je je God verlaat. Het stelt je buiten zijn invloedssfeer, het drijft je buiten het bereik van zijn goede Geest.

En wie wil nu leven buiten de invloedssfeer en buiten de liefde van God? *buiten het licht!*

God is genadig, zeggen de Schriften. Als je een keer voor een verleiding bezwijkt, dan ben je niet voorgoed uit Gods oog verwijderd. God geeft nieuwe kansen. Maar die kansen zijn er om te benutten en niet om te misbruiken.

God geeft nieuwe kansen. Zo lezen we over Jozef de Rechtvaardige tot twee keer toe: God was met hem.

En nu zouden we de grote woorden uit de Romeinenbrief nog een keer moeten lezen, over die zoon van Jozef, Jezus de Rechtvaardige, die gelasterd werd en gesmaad. Paulus citeert dan Psalm 69: De smaadwoorden van hen, die U smaden, kwamen op Mij neer.

De Heer (die wij verwachten in deze Advent, die Heer) is gelasterd, om zo een reden te creëren om Hem uit de weg te ruimen.

Hoe kunnen wij het licht ruimen?

Hoe heten wij het kind van het licht welkom in onze wereld?

Hoe bereiden wij de weg des Heren?

Als ik de Schriften mag geloven, dan is het vooral trouw dat de weg des Heren bereid.

Trouw bereidt de weg des Heren en maakt zijn paden recht.

Mensen dus die trouw zijn die maken ruim baan voor Jezus, en voor God.

Trouw aan het koninkrijk, trouw aan recht en vrede, trouw aan solidariteit en barmhartigheid. Trouw aan respect en liefde. En bescheiden zijn met je oordeel over de ander, want een oordeel is vaak al het begin van laster.

Er is nog veel te zeggen over het thema verleiding en laster.

Maar ik wil er nu niet dieper op in gaan. We kunnen er vandaag met elkaar nog wel eens over praten, in hoeverre wij genoeg weerstand bieden tegen verleidingen en in hoeverre wij ons schuldig maken aan laster, of daar het slachtoffer van zijn.

En je moet er denk ik genuanceerd over praten: Niet iedereen die gelasterd wordt is een rechtvaardige. En niet iedere verleiding is verkeerd.

Waar het nu in de preek om gaat, dat is het feit, dat God opnieuw onze rust verstoort, willens en wetens, en uit liefde doet God dat. Om ons wakker en alert te houden. Dat wij niet indutten, maar dat wij onze bijdrage leveren aan de vervulling van Gods diepste wens.

Wesley van Boven

Deze tijd van Advent is ook bedoeld om intense aandacht te hebben voor een werkelijk godvruchtig leven, en om verzet te bieden tegen alles wat met Gods werkelijkheid vloekt.

God spreekt ons geweten aan.

Omdat God ons zo graag bij zich wil houden.

God heeft verdriet, als wij uit zijn invloedssfeer wegzakken.

Het zijn verleidingen en lasterpraktijken die de komst van de Messias in deze wereld vertragen. In die zin staan wij God dikwijls in de weg.

Maar God wil ons nabij houden en ons bevrijden.

En dat is de blijde boodschap van vandaag: Wij mogen geroepen zijn tot trouw in het geloof, trouw aan Gods leefregels en altijd weerstand bieden tegen datgene wat in Gods rijk niet thuishoort. Weerstand bieden tegen verleidingen die niet goed te noemen zijn. En in verzet komen wanneer mensen onheus bejegend en belasterd en gesmaad worden. En daar zeker zelf niet aan meedoen.

Dit lijkt voor ons wellicht een onmogelijke opgave, maar we kunnen er in ons eigen leven steeds weer iets van waar maken.

Ik ga tenslotte terug naar de lezingen:

Het moet u opgevallen zijn dat de vrouw in deze geschiedenis een rol van tweede rang speelt en een bedenkelijke rol. Haar naam wordt niet genoemd, zo onbeduidend is ze volgens de Torah-schrijvers. Wij moeten natuurlijk wel ons verstand gebruiken, en zeggen: Iedereen kan een bedenkelijke rol spelen, man of vrouw. De bijbel is nog steeds voor een groot deel een mannen-boek.

Een ander aspect uit Genesis 39 wil ik ook nog noemen. En dat is dat hier duidelijk zichtbaar wordt hoe liefde en haat in elkaar over kunnen slaan. Daar ligt maar een hele vage grens tussen. Een grens die we vaak overschrijden.

Maar de kern van de zaak is, dat wij God aan zijn woord houden; en dat is, dat Hij zijn woord in vervulling zal brengen. (Want advent is tenslotte de tijd dat we ons verlangen weer ontdekken. Ons verlangen naar Gods toekomst. Verlangen naar Gods licht over al wat leeft.)

Ik geloof dat ons Godsverlangen de beste bescherming is tegen verleidingen en lasterpraktijken. Wie naar God verlangt, verlangt naar volmaaktheid, naar het hemelse, naar het waarworden van het mysterie van het geloof, verlangt naaar de terugkeer van de Messias in een verwilde wereld. Ja, wij moeten ons Godsverlangen herontdekken en zicht houden op die kleine goddelijke draad die steeds door ons leven geweven wordt.

Verlangen naar het licht.

Verlangen dat niet te koop is.

(Ik hoop dat wij vanmorgen hier een beetje de rust en stilte vinden, om ons diepste Godsverlangen te verkennen. Midden in deze dagen van hijgerige kooplust en lekkernijen.)
Even de stilte van het Godsverlangen.

En in die stilte van het Godsverlangen zul je merken dat er krachten in je schuilen, die mooi en goed zijn.

Jozef raakt zijn mantel kwijt. Hij verliest zijn uiterlijke waardigheid. Maar dat is niet belangrijk in Gods ogen. Belangrijk is zijn innerlijke waardigheid.

In de stilte van het Godsverlangen kijk je naar je eigen innerlijke waardigheid.

En daar liggen krachten op je te wachten: Levenskracht, moed en vooral hoop.

In de stilte van het Godsverlangen ga je voelen dat je zwanger bent van de hoop.

Dat bedoelt Paulus ook: Als we vasthouden aan de vertoosting der Schriften dan zal de hoop in ons ook standhouden. Hoop, die wij niet van onszelf hebben, maar naar het voorbeeld van Jezus Christus. Hij belichaamde de hoop op het eeuwige, terwijl hij bij het leven gelasterd werd. Maar nooit bezweek Hij voor de verleidingen van de duivel en van

de wereld. Steeds weigerde Hij de hoop los te laten, steeds ging Hij de weg van de rechtvaardige. En Hij ontmoette juist hen die gelasterd werden, die uitgekotst werden, die aan de rand leefden, Jezus ontmoette juist hen die voor verleidingen waren bezweken. Om hen te redden en te bevrijden.

En ik geloof dat de Geest van de Vader en de Zoon zo ook in ons werkzaam is, tot op de dag van vandaag. De geest van die ons helpt om trouw te blijven aan God. Om zo de weg te bereiden voor de Messias.

Verleiding en laster zullen ons van die weg af willen leiden. Steeds zullen er bedreigingen zijn voor de waardigheid van de mens.

Moge God ons helpen trouwe gelovigen te zijn in woord en daad.

Innerlijk bekleed met hoop en liefde.

En met een stil en diep verlangen naar het Licht.

Die dag komt naderbij, de nacht is haast voorbij.

Het Licht is ook ons

AMEN